

BEZOEKADRES
Mosae Forum 10
6211 DW Maastricht

POSTADRES
Postbus 1992
6201 BZ Maastricht

ONDERWERP	DATUM	BIJLAGEN
Gemeentelijk beleid t.a.v. asbestonderzoek in de bodem	09-10-2012	
BEHANDELD DOOR	DOORKIESNUMMER	ONZE REFERENTIE
J. Lochs / H. Bootsma	043 350 44 17	
E-MAILADRES	FAXNUMMER	UW REFERENTIE
jos.lochs@maastricht.nl	043 350 46 50	

Inleiding

In bodemonderzoeken die in de diverse kaders door de gemeente Maastricht (moeten) worden beoordeeld dient standaard ook aandacht aan asbest te worden besteed. Dit betreffen veelal verkennende bodemonderzoeken die in het kader van een bouwaanvraag, bestemmingsplanwijziging of eigendomsoverdracht van een perceel worden uitgevoerd (NEN 5725 + NEN 5740).

Een nadere omschrijving van de maaiveld en of bodeminspectie, monsterneming en analyse van asbest is vastgelegd in het VKB-protocol 2018 en de NEN 5707 (bodem)/NEN 5897 (puin). Voor nadere informatie verwijzen wij naar het betreffende protocol c.q. de NEN.

Inmiddels is gebleken dat het genoemde protocol en de twee NEN-normen interpretatie ruimte laten. Hierdoor wordt bij de beoordeling (achteraf) vaak vastgesteld dat het onderzoek ons inziens niet (geheel) conform de geldende regelgeving is uitgevoerd. Om de gevolgen van deze interpretatie ruimte in de toekomst te voorkomen dan wel te beperken is door de gemeente Maastricht deze beleidsnotitie opgesteld.

In deze notitie worden onder A de gemeentelijke uitgangspunten bij asbest-onderzoek benoemd. E.e.a. is als gevolg van de specifieke bodemopbouw van Maastricht. Vervolgens is onder B een nadere toelichting gegeven op de NEN 5707 conform ons Maastrichtse gedachtengoed. Tot slot is onder C een stroomschema weergegeven ter ondersteuning/visualisering van ons beleid.

Naast een regulier benodigd bodemonderzoek kan er ook sprake zijn van een asbestcalamiteit, onvoorziene omstandigheid, dan wel - bij duidelijke constatering - van een dumping van asbest. Hierover zal ook een nadere toelichting worden gegeven onder A met uitwerking onder B.

Voor alle niet vermelde situaties in deze memo dient het onderzoek naar asbest conform de VKB-protocol 2018, de NEN 5707 (bodem) en of de NEN 5897 (puin) plaats te vinden.

Memo

DATUM
02-07-2012

A. Uitgangspunten gemeentelijke beleidsnotitie

- De persoon die de visuele inspectie van het maaiveld (NEN 5707) als ook het verdere veldwerk voor het asbestonderzoek uitvoert dient altijd gecertificeerd te zijn conform de SIKB beoordelingsrichtlijn 2000 / VKB-protocol 2018.
- In de rapportage van het onderzoek dient de naam van de gecertificeerd medewerker die het asbest onderzoek heeft uitgevoerd expliciet te worden vermeld.
- Bij meer dan 20% puin in de bodem van de Gemeente Maastricht dient het asbestonderzoek conform de NEN 5707 te worden uitgevoerd en niet de NEN 5897. Mocht een onderzoek inmiddels al wel conform de NEN 5897 uitgevoerd zijn, wordt dit onderzoek wel geaccepteerd.

Toelichting:

In grote delen van de gemeente Maastricht kan meer dan 20 % puin in de bodem worden aangetroffen. Formeel moet volgens de NEN 5707 het asbest onderzoek bij onderzoekslocaties met meer dan 20% puin conform de NEN 5897 worden uitgevoerd.

Echter de NEN 5897 is specifiek opgesteld voor bemonstering van onbewerkt bouw- en sloopafval, recyclinggranulaat in depot als voor partijen die al als fundering of verharding van wegen of terreinen zijn toegepast. Dit wordt als niet passend bij het merendeel van de Maastrichtse onderzoekslocaties ervaren. Tevens is volgens de leeswijzer voor het gebruik van asbestbodempnormen ADV 223 (nl) van januari 2005 de gebruiksfunctie van de locatie belangrijk in de afweging welke norm te hanteren:

bij verhardingslagen en funderingslagen op wegen erven en terreinen dient in principe de NEN 5897 gebruikt te worden en bij een bodemfunctie dient de NEN 5707 toegepast te worden.

De eis van 20% volumeprocenten puin (puingranulaat) moet derhalve als richtwaarde worden gezien, waarbij in grensgevallen de gebruiksfunctie maatgevend is.

Het merendeel van de stedelijke ophooglagen in Maastricht zijn in principe niet aangebracht als funderingslaag c.q. verhardingslaag. Aangezien verder het aanwezige puin in Maastricht sterk gemengd is met de grond en het dus niet specifiek is aangebracht als een funderings- verhardingslaag achten wij het niet noodzakelijk c.q. heeft het onderzoek conform de NEN 5897 geen meerwaarde. Voor deze locaties betekent dit dus dat ondanks dat er meer dan 20 % puin in de bodem wordt aangetroffen, asbest onderzoek conform de NEN 5707 mag worden uitgevoerd.

Puinlagen die specifiek zijn aangebracht als verharding dan wel funderingslaag dienen uiteraard wel conform de NEN 5897 onderzocht te worden.

- Asbest onderzoek voor niet verdachte locaties (of delen ervan) kan / mag worden afgerond indien op basis van het uitgevoerde onderzoek (historisch vooronderzoek, maaiveld inspectie, visuele beoordeling opgeboorde c.q. ontgraven bodemmateriaal) de conclusie 'niet asbest verdacht'/'asbest onverdacht' kan worden getrokken.
- Ongeacht of er sprake is van een zogenaamde contactlaag dient er altijd minimaal visuele inspectie van het maaiveld ten aanzien van de aanwezigheid van asbest plaats te vinden en vervolgens grondboringen plaats te vinden cq. gaten gegraven te worden (en beoordeling van het opgeboorde / opgegraven bodemmateriaal).
- Locaties die zijn gelegen binnen deelgebieden waarvan bekend is dat er in het verleden grootschalige ophogingen hebben plaatsgevonden (te weten: Ophoging, Beatrixhaven, Bèlvèdere, Vesting) worden vooralsnog als potentieel verdacht beschouwd. Dergelijke potentieel verdachte locaties dienen altijd middels proefgaten (30–30–50, I-b-d cm) onderzocht te worden.
- Als het duidelijk is dat er sprake is van een calamiteit, onvoorziene omstandigheid of dumping van asbest op of in de grond, dient het asbest beschouwd te worden als een (begraven) afvalstof. Het asbest valt in die situatie onder de Afvalstoffenwet. Laat onverlet dat daarmee de bodem verdacht is (geworden) voor asbest en nader onderzocht dient te worden (zie C. stroomschema).

Memo

DATUM
02-07-2012

B. De nadere toelichting op de NEN 5707

§1 Locaties met potentieel onverdacht ligging (bij onverdachte locaties)

Uit het bodembeheerplan blijkt dat de bodem van locaties gelegen in de deelgebieden "Inundatie", "Overig" en "buitengebied" normaliter minder dan 5 % bodemvreemde bijmengingen (waaronder puin) bevat.

Gelet op dit relatief laag gehalte aan bijmengingen beschouwen wij locaties gelegen binnen deze gebieden als '**potentieel onverdacht**'.

Deze 'potentieel onverdachte' locatie mag vervolgens na volgend stappenschema als 'niet asbest verdacht' worden beschouwd:

- Indien uit het **vooronderzoek asbest** (historisch onderzoek) blijkt dat er *geen* activiteiten hebben plaatsgevonden of nog plaatsvinden of calamiteiten hebben plaatsgevonden waaruit kan (moet) worden afgeleid dat de bodem mogelijk verontreinigd is met asbest;
- Wanneer de conclusie van het historisch onderzoek middels een **visuele inspectie** van het maaiveld wordt bevestigd mag het graven van proefgaten achterwege blijven.
- Als het asbestonderzoek wordt uitgevoerd in combinatie met een verkennend bodemonderzoek (NEN 5740), dan wel betreft het een locatie in een deelgebied waar de BodemKwaliteitsKaart als bewijsmiddel gebruikt mag worden, dienen de **boringen** uitgevoerd te worden met een **boordiameter van tenminste 10 cm**.
Ingeval in de opgeboorde grond geen asbest verdacht materiaal wordt aangetroffen wordt hiermee de aanname dat de locatie asbest onverdacht is bevestigd.

Nadat bovenstaande stappen zijn uitgevoerd kan voor de onderhavige locatie de onderzoeksinspanning ten aanzien van asbest worden afgerond en mag de locatie als 'niet asbest verdacht' worden beschouwd.

Ingeval er in het opgeboorde materiaal wel asbest verdacht materiaal wordt aangetroffen dient dit asbest verdacht materiaal kwalitatief op asbest te worden onderzocht (zie C. stroomschema).

Wanneer wel asbest verdacht materiaal wordt aangetoond dient het onderzoek verder conform een verdachte locatie te worden uitgevoerd (zie punt 3 verdachte locaties).

Indien het verdachte materiaal geen asbest bevat mag de locatie alsnog als '**niet asbest verdacht**' worden beschouwd.

§2 Locaties met potentieel verdachte ligging (bij onverdachte locaties)

Volgens de NEN 5707 dienen onderzoekslocaties waarvan bekend is dat de bodem puinhoudend is (**puinhoudende ophooglagen**) conform de NEN 5707 als 'asbest verdacht' te worden beschouwd.

Omdat de grootschalige ophogingen die in Maastricht hebben plaatsgevonden dateren van vòòr de tijd dat asbest op "grote" schaal (industrieel) is toegepast, wordt er van uitgegaan dat deze lagen waarschijnlijk geen asbest zullen bevatten.

Het in principe als asbest verdacht beschouwen van locaties die zijn gelegen in deelgebieden die in het verleden grootschalig zijn opgehoogd, achten wij een te strikte interpretatie van de NEN 5707. Vooralsnog beschikken wij evenwel nog niet over voldoende gegevens om te onderbouwen dat de stedelijke ophooglagen inderdaad geen asbest bevatten. Derhalve beschouwen wij deze locaties vooralsnog als '**potentieel verdacht**'.

Toelichting:

Op basis van de gegevens uit, de binnen de gemeente vastgestelde, bodembeheerplannen blijkt, dat er binnen de deelgebieden 'Vesting', 'Ophoging', 'Beatrixhaven', en 'Belvédère' grootschalige ophogingen hebben plaatsgevonden. In deze ophooglagen wordt gemiddeld ca 25 % puin aangetroffen.

Dit betekent dat onderzoekslocaties gelegen binnen deze deelgebieden als verdacht zouden moeten worden beschouwd en als zodanig ook conform de NEN 5707 onderzocht moeten worden. De grootschalige ophogingen dateren evenwel van voor de tijd (voor 1940) dat asbest op grote schaal (industrieel en in de woningbouw) is toegepast. De kans dat deze ophooglagen dus daadwerkelijk asbest zal bevatten is dus relatief klein.

Op basis van het voorgaande beschouwen we de onderzoekshypothese zoals die voor een verdachte locatie in de NEN is opgenomen als te uitgebreid. Onderzoekslocaties die zijn gelegen binnen de deelgebieden 'Vesting', 'Ophoging', 'Beatrixhaven', en 'Belvédère' beschouwen wij op basis van hun ligging als **potentieel verdacht**.

Dit betekent dat er (bij potentieel verdachte locaties op basis van ligging) altijd proefgaten gegraven moeten worden (30-30-50, I-b-d cm) en dient de uitkomende grond altijd visueel op asbest onderzocht te worden.

§3 Asbest verdacht materiaal op het maaiveld (op basis van visuele inspectie bij onverdachte locaties).

Volgens de NEN 5707 dient, indien tijdens de visuele inspectie van het maaiveld asbest verdacht materiaal wordt aangetroffen, de locatie als verdacht te worden beschouwd en dient de omvang conform hoofdstuk 8 van de NEN 5707 (nader onderzoek) te worden bepaald.

In afwijking van de NEN is het ons inziens raadzaam om eerst na te gaan of het asbestverdacht materiaal ook daadwerkelijk asbest bevat.

Toelichting:

DATUM
02-07-2012

Indien tijdens de visuele inspectie van het maaiveld asbest verdacht materiaal wordt aangetroffen dient dit materiaal analytisch (kwalitatief) te worden onderzocht.
Indien het meerdere verdachte materialen betreft en de verdachte materialen onderling van elkaar verschillen dienen de verschillende materialen separaat te worden onderzocht.

Indien het asbest verdacht materiaal geen asbest bevat kan het eerder gekozen onderzoekstraject zoals die op basis van de ligging van de locatie (zie § 1 of § 2) worden voortgezet.

Wanneer op een deel van de locatie het op het maaiveld aangetroffen materiaal **wel** asbesthoudend is (**deel "maaiveld" benoemd in het stroomschema**) dient de bodem ter plaatse van de vindplaats op asbest te worden onderzocht conform Nader Onderzoek Asbest (NOA, hoofdstuk 8) NEN 5707 ter inkadering en daarmee bepaling van de omvang van de asbestverontreiniging.

Vooruitlopend op het Nader Onderzoek Asbest is het raadzaam om middels een Verkennend Onderzoek Asbest de omvang van de asbest verontreiniging ruimtelijk in te perken. Bevat de bodem onder deze vindplaats **geen** asbest dan kan het op het maaiveld aangetroffen asbest-materiaal middels handpicking worden verwijderd (zie punt 4).

De **rest van de onderzoekslocatie** dient op basis van de ligging van de locatie (zie § 1 of § 2) te worden voortgezet (eventueel conform ligging van het NEN 5740-onderzoek) met boringen bij minimaal diameter 10 cm (ligging § 1) dan wel conform het Verkennend Asbest Onderzoek (VOA) NEN 5707 met proefgaten (ligging § 2).

Indien op basis van visuele inspectie van het maaiveld blijkt dat er op meerdere plaatsen stukjes asbest-verdacht wordt aangetroffen (**"totale maaiveld" benoemd in het stroomschema**) is het noodzakelijk om na te gaan of dit materiaal asbest houdend is.

Bij asbest houdend materiaal dient de gehele locatie c.q. het gehele deelgebied waar asbesthoudend materiaal is aangetroffen als asbest verdacht te worden beschouwd. Verder onderzoek dient plaats te vinden conform de onderzoekssystematiek Nader Onderzoek asbest (NOA).

Opmerking:

In principe dient de bodem onder ieder afzonderlijke vindplaats (bijvoorbeeld bij een vermoedelijke storting) analytisch (kwalitatief) op de aanwezigheid van asbest te worden onderzocht.

Afhankelijk van de ruimtelijke verdeling van de vindplaatsen en of de visuele overeenkomst van het materiaal kan in overleg met het bevoegd gezag het aantal analyses van de verdachte bodem worden aangepast.

§4 Asbest in geval van calamiteit, onvoorziene omstandigheid of dumping

Als het duidelijk is dat er sprake is van een calamiteit, onvoorziene omstandigheid dan wel dumping van asbest (bijvoorbeeld bij het begraven van asbestplaten in de grond of losse plaatjes verspreid over het oppervlakte), kan het asbest beschouwd worden als een (begraven) afvalstof. Het asbest valt in die situatie onder de Afvalstoffenwet. Bij onduidelijkheid of twijfel neem contact op met Gemeente Maastricht/team Mobiliteit en Milieu/Bodem.

Aangezien een afvalstof niet onder de Wet Bodembescherming (Wbb) valt hoeft er in de bovengeschetste situatie geen MKB-er aanwezig te zijn. Echter vanwege het feit dat de bodem wel verdacht is (geworden) voor asbest, dient toch conform de Wbb nader onderzocht te worden (zie C. stroomschema) door een gecertificeerd adviesbureau.

Bij de verwijdering dienen de volgende stappen doorlopen te worden:

- Voorafgaand aan de verwijdering moet een risico-inventarisatie gemaakt te worden door een bedrijf dat gecertificeerd is conform het certificatieschema voor asbestverwijdering SC530. Hierbij wordt bepaald onder welke veiligheidsklasse het asbest verwijderd moet worden.
- Het verwijderen van het asbest moet worden uitgevoerd door een bedrijf dat gecertificeerd is conform de SC540 en een SC520-gecertificeerd medewerker. Op basis van veiligheidsklasse wordt een werkplan opgesteld, waarin hoe en wie (personen en functies) het asbest wordt verwijderd.
Het verwijderen van de asbest moeten worden uitgevoerd onder toezicht van een DTA-er (deskundig toezichthouder asbestverwijdering). Dit is de enige persoon die de locatie na het verwijderen van de asbest mag vrijgeven. De resultaten moeten vastgelegd worden in een rapportage.

De SC 520, SC 530 en SC540 gecertificeerde bedrijven staan vermeld in het register van de Stichting Certificatie Asbest (SCA), zie site: <http://www.ascert.nl> . Via dit register kan ook worden nagegaan of de personen die de werkzaamheden uitvoeren wel gecertificeerd zijn.

Memo